

Hołda-Różiewicz, Henryka

O historii socjologii polskiej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 28/1, 251-252

1983

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

porządkowanie rozwoju nauki celom gospodarczym, kulturalnym, politycznym) Dr Rolbiecki omówił kolejne, najważniejsze posunięcia obydwu obozów i ich ostateczny wynik. Na zakończenie dokonał krótkiego, podsumowującego bilansu dokonania lat 1944—1951 w zakresie organizacji nauki — ze szczególnym uwzględnieniem tych, których konsekwencje są obecnie najbardziej aktualne.

Po odczycie wywiązała się dyskusja, w której udział wzięli: dr J. Rózewicz, P. Hübner, H. Horodyska, E. Tomaszewski, Z. Tokarska i mgr A. Biernacki. Pytania i polemika dotyczyły zarówno zagadnień szczegółowych, jak i bardziej ogólnych. Spośród tych ostatnich wymienić należy kwestię poprawności koncepcji referatu i jego tytułu (dr Hübner), kwestię braków w bilansie podsumowującym (dr Horodyska) i sprawę nieuwzględnienia mniejszych ośrodków nauki oraz nie wystarczającego uwzględnienia warunków politycznych (dr Tokarska). Z kolei dr Tomaszewski podkreślił oryginalność opracowania, odbiegającego od utartych schematów, w jakich zwykle ujmuje się tę tematykę. Polemizował jednocześnie z drem Hübnerem, przeceniającym — zdaniem dra Tomaszewskiego — korzyści, jakie daje uspołecznienie nauki, a nie doceniającym korzyści, jakie daje jej etatyzacja.

Na zakończenie dr Rolbiecki ustosunkował się do poruszanych przez dyskutantów kwestii.

Jan Piskurewicz
(Warszawa)

SESJA NAUKOWE POŚWIĘCONA SETNEJ ROCZNICY ŚMIERCI KAROLA DARWINA

Dnia 28 października 1982 roku odbyła się w Warszawie sesja naukowa zorganizowana przez Wydział Nauk Biologicznych PAN i Komitet Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej PAN.

Sesję otworzył sekretarz Wydziału Nauk Biologicznych prof. Adam Urbanek. Obradom przewodniczył prof. Władysław Kunicki-Goldfinger.

Referaty na sesji wygłosili: Adam Urbanek — *O powstawaniu „Powstawania” — rodowód intelektualny darwinizmu*; Leszek Kuźnicki — *Postać i dzieło Karola Darwina w polskim piśmiennictwie 1882 roku*; Kazimierz Zarzycki — *Prace botaniczne Karola Darwina*; Henryk Szarski — *Teorie ewolucyjne pierwszej połowy XX wieku*.

Po referatach wywiązała się ożywiona dyskusja, w której udział wzięli: prof. Adam Paszewski, prof. Stefan Białobok, prof. Władysław Krajewski, dr Andrzej Elżanowski, prof. Kazimierz Zarzycki, prof. Leszek Kuźnicki, prof. Adam Urbanek, prof. Henryk Szarski. Materiały Sesji zostaną opublikowane.

Wanda Grębecka
(Warszawa)

O HISTORII SOCJOLOGII POLSKIEJ

W dniach 23—26 września 1982 r. odbyła się w Mogilanach k/Krakowa konferencja naukowa, której celem było poznanie stanu badań nad dziejami socjologii polskiej. Organizatorem konferencji był kierowany przez prof. dra Jerzego Szackiego Zakład Historii Myśli Społecznej Instytutu Socjologii UW, a uczestnikami przedstawiciele wszystkich ośrodków socjologicznych w kraju, tak uniwersyteckich, jak

i Polskiej Akademii Nauk. Najliczniejszą grupę uczestników stanowili socjologowie z Krakowa i Warszawy.

Przygotowano na konferencję referaty następujące: prof. Jerzy Szacki (UW): *Stan badań nad dziejami socjologii polskiej*; dr Henryka Holda-Rózewicz (UW): *Narodziny socjologii polskiej*; dr Nina Kraśko (UMCS Lublin): *Proces insytucjonalizacji socjologii polskiej*; dr J. Kurczewska (Instytut Historii PAN): *Naród i państwo w socjologii polskiej* (referat nie został wygłoszony z powodu nieobecności referentki); mgr Elżbieta Hałas (KUL): *Problemy socjologii Floriana Znanieckiego i jego szkoły*; mgr Stanisław Burakowski (UW): *Florian Znaniecki jako przedstawiciel refleksji cywilizacyjnej*; dr Janina Tobera (Uniwersytet Łódzki): *Ideologiczne aspekty socjologii wsi Józefa Chalasińskiego*; doc. Andrzej Paluch (UJ): *Polskie podłoże twórczości Bronisława Malinowskiego*; dr Andrzej Flis (UJ): *Filozofia krakowska początków XX w. i kształtowanie się poglądów naukowych Malinowskiego*; doc. Janusz Goćkowski (Politechnika Wrocławska): *Autorytet naukowy socjologa wśród socjologów (na przykładzie Stanisława Ossowskiego)*.

Wymienione referaty stanowiły jednak tylko część wystąpień na konferencji. Już pierwszego dnia, po referacie programowym prof. Szackiego, przedstawiciele różnych ośrodków socjologicznych złożyli sprawozdania ze stanu prowadzonych aktualnie studiów nad historią polskiej socjologii. Doc. Kazimierz Sowa poinformował o pracach prowadzonych w tym zakresie i wydawnictwach przygotowanych przez socjologów ośrodka krakowskiego. Kwestię zainteresowań historią socjologii polskiej wśród pracowników Instytutu Socjologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu omówił dr Jacek Leoński. W ciągu kolejnych dni obrad autorzy wielotomowego wydawnictwa, dotyczącego różnych okresów socjologii w Polsce, wydawnictwa będącego obecnie w druku, zaprezentowali w skrócie swoje opracowania monograficzne. I tak dr Janusz Pragłowski zarysował ważny dla socjologii teoretyczny dorobek Józefa Supińskiego, doc. Zbigniew Bezwiński przedstawił założenia główne socjologii mechaniczycznej w Polsce, prof. Franciszek Adamski scharakteryzował dorobek socjologiczny ks. Aleksandra Wójcickiego, doc. Zbigniew Pucek zreferował Feliksa Konecznego teorię pluralizmu cywilizacyjnego, doc. Janusz Mikułowski-Pomorski omówił problem zachowań kolektywnych w dziele Jana Korwina Kochanowskiego. Odnotować wreszcie należy dłuższe wystąpienia prof. Szackiego i prof. Władysława Kwaśniewicza. Pierwszy scharakteryzował główne nurty zainteresowań narodem w socjologii polskiej, drugi natomiast zarysował w skrócie całość dziejów socjologii w Polsce z wypunktowaniem najbardziej kontrowersyjnych ich momentów i podaniem opartej na własnych doświadczeniach ich interpretacji.

W atmosferze dużego zainteresowania problematyką konferencji toczyła się żywa i rzeczowa, pozytywna dyskusja. Zabierało w niej głos, oprócz z konieczności indagowanych wymienionych wyżej referantów, wielu uczestników konferencji, z których wymienię m.in.: doc. doc. Wacława Makarczyka, Henryka Dutkiewicza, Barbarę Szacką oraz Ewę Nowicką.

Henryka Holda-Rózewicz
(Warszawa)

ROMAŃSKIE DRZWI PŁOCKIE

WYSTAWA W MUZEUM TECHNIKI W WARSZAWIE

W dniu 18 września 1982 roku w salach Muzeum Techniki — w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie — została otwarta wystawa, której celem było zaprezentowanie historii romańskich drzwi do Katedry Płockiej oraz przedstawienie ważniej-